

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIS (Kobala Stad) 12. (Franken per post) 14. (Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.) 15 cents Belregot. behalve 65 cents regel.

KERKELIJKE STAAT

ROME 26 Augustus. De *Diario* bevestigt, dat Paus Gregorius XVI, het verzoek toestaan, dat hem door het vijfde provinciale concilie van Baltimore, gehouden in de maand Mei dezes jaars, gedaan is, op raad van de congregatie der propaganda, zich gevaardigd heeft, eenen nieuwen bisschoppelijken zetel te Pittsburg, in het westelijk gedeelte van Pennsylvania, op te richten, welke van het diocesis van Philadelphia is afgescheiden.

Zo is *decretum* aan Mgr. George Brown, bisschop van Tioan *in partibus*, en vicaris apostoliek van het distrikt Lancaster in Engeland, uit hoofde van zijne zwakke lichamsgesteldheid, eenen coadjutor gegeven, met regt om hem op te volgen.

Mgr. Michel O'Connor, een Iersch priester, eerste bisschop van Pittsburg en Mgr. Jacques Sharples, verkozen bisschop van Samario *in partibus*, en coadjutor van Mgr. Brown, zijn op den dag van Maria Hemelvaart in de kerk van Sint Agatha *alta Subura*, door Mgr. de Kardinaal Frassoni, prefect der Propaganda, gewijd.

De *ceremonien*, reeds zoo indrukwekkend uit zich zelve, werden zulke nog meer door de belangstelling der kweekelingen van de Iersche en Schotsche collegien, waar de nieuwe prelaten gestudeerd hebben.

NAPELS 26 Augustus. Eene betreurenswaardige gebeurtenis, welke den tijd der schuinloopers herinnert, heeft thans eene algemeene ongerustheid onder de Napolitanen gebragt.

Eene jonge dame wandelde in de straat van Toledo, op een uur, dat dezelve het meest bezocht wordt, gekleed in hare kleedoren van, en inweervol van alle pogingen tot redding stieef dezelve, na verloop van drie oogen, onder de verschrikkelijke pijnen. Deze zelfde gebeurtenis heeft zich de volgende dagen verscheidene malen vernieuwd. Onder de slagtoffers rekent men de hertogin van Grötoletta, en de Prinses Canitto, men spreekt ook van een jong kind en van de vrouw van een beambte der administratie. Gelukkig zijn deze personen nog gered, door de spoedig aangebragte hulp.

Deze misdrijven, waarvan men het verfoeijelijke niet zou kunnen beschrijven, hebben aanleiding gegeven tot het volgende manifest, hetwelk de politie in de straten dezer hoofdstad heeft aangeplakt en gedagteekend is van den 19 Augustus 1843:

Het publiek wordt verwittigd dat het stelsel van procedure en exceptioneel en sommaire vonnis, aangenomen tegen de overtredders der veiligheid en algemeene orde, bij besluit van den 5 Augustus 1822, door andere achtereenvolgende en herhaalde besluiten tot het einde des loopenden jaars verlengd, steeds in werking is, en dat het duidlijk niet op de wrede daad, welke tot twee of driemaal toe in deze hoofdstad herhaald is, en welke bestaan heeft in het in brand steken der kleedoren van twee vrouwen, door een daartoe geheel bijzonder middel.

Ook zij het publiek onderrigt, dat de buiten-gewone en welbekende straf, welke de politie onmiddellijk voor een misdaad oplegt, [de steklagen],

teles voor het vonnis van het wettige Hof, veel strenger zal zijn, indien zulke noodig is, naar male den Aardweldozen aard der misdaad, en dat zij in al hare kracht zal worden uitgevoerd, welke ook de rangen van den schuldige nudge geweest zijn, hetzij rijk of arm, want het geldt hier de geheiligde regten van de bescherming der orde en der openbare veiligheid.

De tijdingen uit Italië zijn niet eensluidend. Volgens sommigen zou de orde ten naasten bij overal hersteld zijn. Volgens anderen zouden nieuwe tooneelen van wanorde te Bologna hebben plaats gehad. Deze laatste tijdingen zijn niet zeer groot. Breeuwel hoort het niet te ontkenen dat de toestand van Italië hoeghelijk is de geest des volks is er in levendige beweging.

ENGELAND.

LONDEN 5 September. Pater Mathew heeft zijne afscheid in de hoofdstad genomen; hij heeft voor de laatste maal te Calmels-Buildings (Mary le Bone) gepredikt en den god van matigheid afgenomen. Twee slechte personen, brouwerskechts, hebben deze bijeenkomst willen storen. Zij hebben een vaatje bier in het midden dezer vergadering gebragt, maar zij zijn schandelijk verdreven geworden; hun vaatje bier is den bodem ingeslagen, en zij zouden er slecht afgekomen zijn, indien de politie niet tusschen beide ware gekomen, om hen benevens eenige andere personen, die zich bij hen gevoegd hadden, in bechtens te nemen.

Meer dan 2500 personen hebben den eed van matigheid gedaan. Toen Pater Mathew afscheid van de stad Londen nam, heeft hij zich geluk gewenscht met het welwillend onthaal, waarmede hij door alle inwoners in het algemeen, en in het bijzonder door de pers, door de overheden en door al de voornaamste personen der verschillende klassen der maatschappij ontvangen is geworden. Zijne woorden werden eenparig toegelicht. De Apostel moet zich bijna eenige dagen naar Norwich begeven, waar hij door den bisschop genoodigd is. Van daar zal hij naar Birmingham en Liverpool vertrekken en daarna naar Ierland terugkeeren. Hij moet den 17 te Dublin prediken.

LONDEN den 6 September. De dagbladen zijn niet alleen opgevuld met de verdere bijzonderheden der bezoeken, te Falmouth en elders door de Koningin afgelegd, alvorens zij te Tréport aan wal stapte, maar ook met die nopens hare ontvangst te Lu, weraarwaarts eene groote menigte Engelschen uit alle vorden H. M. gevolgd is, die de verplichtende beleefdheid der Fransche autoriteiten en ingezetenen, ook in de toelating tot het van nabij aanschouwen der Vorstelijke Personen, ten hoogste loemen. Een der briefschrijvers verhaalt hoe hij laatstleden maandag, op eene wandeling naar Tréport, den Prins van Joinville, met diens Broeders, de Hertogen van Aumale en Montpensier, met cigaren in den mond, op eene afhefning van het strand uitgestrekt zag liggen, om rustige kanschouwers der manoeuvres van een naderend groot engelsch oorlogschip te wezen.

Tot wegneming van den twijfel, of de Koningin van Engeland zich, zonder toestemming van het Parlement, wel naar het Vasteland had mogen begeven, wordt herinnerd dat zoodanig verbod wel vervat was in het derde artikel der acte omtrent

De regeling der trouwvolgins, anno 1714 vastgesteld, maar dat het reeds ter tijde van George I weder is ingetrokken, welke vrijheid die Monarch door zijne menigvuldige reizen naar Hannover, zigh dan ook rijkelijk ten nutte maakte.

Espartero heeft, met zijne gemalinjen, niet gisteren een uitstap naar het kasteel van Windsor gemaakt, waar men hen in de gelegenheid stelde om al het merkwaardige te bezigtigen. Zijne ontvangst op het stadhuis dezer hoofdstad moet mag plaats hebben. Intusschen is den Lord-Maire, door aanzienlijk ingezeten, schriftelijk gevraagd, of hij er wel aan gedacht heeft, dat zich onder de generaals welke den Ex-Begent vergezellen ook de voormalige minister van oorlog Rogueras, bevindt, die het doodvonnis over de belangde en zwakke moeder van Cabrera heeft uitgesproken, en of het de openbare opinie niet dillijk zou ontsieken wanneer een zoo wreedaardig man tot den dingsch van den eersten magistratateroom van Londen werd genoodigd.

Uit de Schotsche Hooglanden verneemt men, dat Z. K. H. Prins Alexander der Nederlanden aldaar tijdens zijn bezoek op het jagslot van den hertog van Leeds, eene groote jagtpartij heeft bijgewoond, en vervolgens ongemogen vermaak gevonden in het zien der verschillende volkspeelen der krachtige Bergschotten.

De persoon die, onder den valschen naam van Rebecca, met zijnen aanhang zoo grooten schrik in Zuid-Wallis verspreidt, heeft een brief aan den uitgever van een der dagbladen gerigt, waarin onder anderen gezegd wordt dat al de pogingen, door politie en troepen tegen de Rebbeccaten aangewend, zonder eenig gevolg zullen blijven, dewijl het getal der ontvredeerden, welke ten laatste kon doel wel bereiken zullen, meer dan honderdduizend bedraagt, en men al de leden der arbeidende klasse in de drie graafschappen Carmarthen, Cardigan en Pembroke gerustelijk daaronder mag rangschikken.

Volgens berichten van Gibraltar, is het nederlandsch eskader, onder de bevelen van Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden, den 23sten der vorige maand de Straat aldaar gepasseerd en oostwaarts opgestevend. Het schip waarop de Prins zich bevond was door het geschut der bezetting en door dat van Hr. Ms. linieschip Malabar begroet.

SPANJE.

In den Franschen *Moniteur* van den 6 September vindt men de beide volgende telegraphische berichten: **Bayonne den 4 September.** Een bijzondere brief uit Sarragossa vermeldt, dat de opperste junta aldaar, (die aan het Madridsche bestuur vijandig was) zich den 1. heeft onthouden, en dat haar voorzitter, de heer Ortega, de stad verlaten heeft.

Bayonne den 5 September. De Nederlandse zaakgelastigde heeft den 31 Augustus aan den minister van buitenlandsche zaken kennis gegeven van de erkenning van het voorloopig bewind door zijne Hoogheid Barcelona is op nieuw opgestaan. Het vertrek der laatste depêches vloede het hertogelooft sinds drie dagen door de straten der ongelukkig stad, en men streeft nog met waade in den avond van den 5. Het schijnt zelfs, dat het fransech gouvernement eene telegraphische depêche ontvangen heeft, meldende, dat op den 3. de ijndes meester was van de stad. De beweging

blikeinsch. De brigadier Prins heeft niet gear- zeld het gezamenlijke staatsrecht tegen de constitutionele orde tegen de openbare regeringloos- heid te bevechten.

Men schrijft uit de stad Parijs: » Dezen morgen ten negen ure speelde de zijk van het 24 regiment heerlijke simfonien onder de vensters van Victoria.

» Het gerucht dat H. M. eene wandeling in het bosch zou doen, heeft eene ontelbare menigte naar die plaats doen toekomen, waartoe het schoone weder bijzonder veel toebragt. Talloze wagenen bevonden zich op den weg, die naar den berg van Orleans leidt. De berg werfelt zich aan eene der boorden van het prachtige bosch, hetwelk tot de domeinen des konings, in het oude graafschap van Eu behoort. Het is eene merkwaardige plaats, waar men eene onmetelijke vlakte overziet en die door de hooge boomen beschaduwde wordt. De koning had bevel gegeven, dat men op die plaats eene tent zou oprigten.

» Ten twee ure stapte koningin Victoria in het rijtuig en daarna Z. M. de koning, koningin Maria Amelia, koningin Louisa van België, de hertogin van Orleans, prinses Adelaide, prinses Augusta van Saxon-Coburg-Gotha, en de prinses de Joinville verzelden HH. MM.

» Prins Albert en de prinses, zonen des konings, waren te paard.

» De minister van buitenlandsche zaken en lord Aberdeen, de ministers van marine en van finantien, de ambassadeurs, de officiers van H. M., de adjudanten des konings en de dames tot het gevolg der drie koninginnen behorende, zaten in verscheidene rijtuigen. In het bosch gekomen, begaf de stoet zich langs de allerfraaist aangelegene wegen naar de tent. De doortochtige personen en hun gevolg verlieten de rijtuigen; en gingen onder de tent, waar een heerlijk banket gereed was gemaakt.

» De koning zette zich aan tafel, had koningin Victoria aan zijne rechter- en de hertogin van Orleans aan zijne linkerzijde. Prins Albert had zijne plaats tusschen de koningin der Franschen en de koningin der Belgen.

» Daarna wandelden HH. MM. en HH. KK. HH. de plaats rond, waarop de menigte zich bevond; de koning geleide de koningin van Engeland, die met de vriendlijkste groet het gejuich beantwoordde waarvan zij het voorwerp was: de hertogin van Orleans volgde den koning en had de jonge graaf van Parijs aan de hand, die door iedereen om zijne kinderlijke bevalligheid, schoon en vriendelijk gelaat en bloeiende gezondheid, bewonderd wordt.

Ten vijf ure gaf de koning het teken van het vertrek. HH. MM. gingen in het rijtuig en vertrokken naar het kasteel van Eu, waar zij ten zes ure onder het levendigst gejuich en den erblijgsten geestdift dankwamben.

» Des avonds was er groot concert op het kasteel in de galerei der Guise, welke prachtig verlicht was. Ten elf en een half ure was het concert geëindigd. Morgen zullen HH. MM. de vaartuigen bezoeken, die op de reede liggen. De Engelsche schepen, onder bevel van den admiraal Sir Charles Rowley, zijn voor Trepport verschenen, waar zij eenigen tijd zijn gebleven.

» De koning heeft den admiraal bij het diner op het kasteel verzocht, waar hij den avond heeft doorgebracht. De commandanten der fransche vaartuigen hebben een groot danket aan boord van de Pluton, aan de Engelsche zee officieren gegeven, die zich op de reede bevonden.

» Volgens berichten van het kasteel van Eu van den 5 September, heeft in den vroegen ochtend van dien dag eene wapenschooving van het regiment karabiniers, hetwelk thans in de nabijheid van het koninklijk slot is gelegerd, plaats gehad. Prins Albert, in het uniform van een Britsch generaal, lord Wellington en de Hertogen van Aumale en Montpensier hebben zich, door eenen schilderenden staf vergezeld, daaraan be- gegeven. Men noemt het hier bedoelde regiment het

schoonste van het fransche leger. De Prins van Joinville heeft de koning en de koningin bijeen zijnde stoomschepen en andere oorlogsvaartuigen der beide natien bezocht. Het Britsche lineschip, dat voor de zeehaven er reeds is gekomen, is de St. Vincent, waarvan de kapitein is de admiraal Rowley, bevelhebber van het koninklijk amfibieus vlieg heeft ge- voerd. Het vliegtuig heeft reeds onder de gasten op het kasteel van Eu behoord. De voor Trepport aan- wezige fransche zee-officiëren hebben aan de Engelsche op een der schepen een gastmaal gegeven, waarbij wederzijds hartelijke overeenstemming heeft geheescht. Intusschen laat men de Britsche metrozen niet aan wal komen, om mogelijke botsingen te vermijden.

In den loop van den 5den zou koning Lodewijk Philips met de koningin Victoria een zeetogte naar het Britsche koninklijke jagt hebben gedaan, doch het onstuimige weder heeft zulks belet. Men meldt voorts dat de Koning in den loop van den dag aan zijne doortochtige gasten twee uitstekend fraaije tapijten uit de fabriek der Gobelins, naar schilderijen voor Mig- hard vervaardigd, alsmede een porseleinen kistje uit de fabriek van Sévres ten geschenke heeft gegeven. Het vertrek der Koningin blijft steeds op Dunderdag den 7 bepaald. De koning zal haar weder, even als bij de aankomst, tot aan het koninklijke jagt geleiden, terwijl het geheele hof op de ontschepings-plaats te Trepport vereenigd zal zijn. Men spreekt er van, dat op die ontschepings-plaats, tot een gedenkteeken van het bezoek der koningin eene kolom zal worden op- gerigt, waarop twee zinnebeeldige personen, Frankrijk en Engeland voorstellende, elkander de hand reiken. De minister Guizot schijnt het verblijf van den Brit- schen minister van buitenlandsche zaken, lord Aber- deen op het kasteel van Eu, zich ten nutte te ma- ken, om met dezen menigvuldige samenkomsten te houden.

— De Koning heeft aan den postiljon, die onlangs op de brug nabij Trepport het rijtuig, waarin geheel het koninklijk gezin gezeten was, door zijne tegen- woordigheid van geest en lichaamskracht voor het dreigende gevaar behoud heeft van in het water te storten, 1000 franken ten geschenke gegeven. De ko- ningin heeft daarbij 500 franken gevoegd. Daaren- boven hebben H. H. Majesteiten aan de familie van dezen getrouwen dienaar een jaarlijks inkomen ver- zekerd.

— Zeker dagblad geeft het volgende verslag der beweegredenen, welke de Koningin van Engeland beletten hare reis tot Parijs door te zetten.

» De Koningin van Engeland was voornemens nog dit jaar Ierland te bezoeken, waar zij, dank aan O'Connell, buitengewoon bemind wordt. De ministers hebben zich uitdrukkelijk tegen dit plan verzet. De Koningin is voor haren tegenstand ge- weken, maar met een dusdanig zigtbaar kwaad humeur, dat sir Robert Peel zijne collega's heeft vernood te moeten aanstellen, eenige middelen op te sporen, waardoor men eenige welwillendheid der Koningin voor het kabinet zou kunnen winnen. Intusschen was de prinses Clementine in Engeland aangekomen. Zij nam de Koningin geheel in door hare geestigheid en gepaste opgeruimdheid. — Ik zal vroeg of laat u eens in Frankrijk komen opzoeken, zeide Victoria. — Kom nog dit jaar, terwijl mijn vader op zijn kasteel van Eu is. — De partij werd tusschen de twee dames besloten, op de toestem- ming na van den verwachten Robert Peel. Indedaad de minister had zulk een uitstap niet kunnen ver- wachten, maar denkende, dat hij van die samen- komst partij zoude kunnen trekken, nam hij de verantwoordelijkheid dier reis op zich en koos lord Aberdeen om hare Majesteit te vergezellen.

» De Koningin verlangde Parijs, Versailles, onze museum en onze opera te zien. Lord Aberdeen officieel geraadpleegd, heeft geantwoord, dat het ministerie deszelfs verantwoordelijkheid niet verder wagen durft, dat de Koningin den 6 September te Brighton moest zijn weergekeerd. Dit is het besluit der politiek. Nu verzekert men, dat Victoria zich daaraan niet storen zal. «Goed, zoude zij gezegd hebben, ik zal Parijs, Versailles en de opera zonder constitutioneel Contre-signe zien.» Denklijk is dit voornemen sinds eergisteren veranderd: Zie- hier anders hoe men overleed had, dat uitstapje aan te leggen. De Koningin woensdag avond te

Neuilly aankomende, zoude zij donderdags Versailles bezoeken, Vrijdag avond de opera te Parijs bijwo- nen, en zaterdag naar Engeland wederkeeren, langs den spoorweg van Rouaan. H. M. zou in dat geval te Havre scheep gaan.

— De Koningin van Engeland heeft zich Don- derdag laatleden te Trepport ingescheept; de ko- ning der Franschen heeft haar tot het Jagt vergezeld welke haar naar Frankrijk gevoerd heeft. Men denkt dat ook België weldra een bezoek der ko- ningin krijgen zal. Men verneemt dat te Ostende groote toebereidingen worden gemaakt, om haar te ontvangen.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE den 8 septenbar. Men kan thans de verzekering geven, dat op aanstaanden zondag, den 10 dezer, op den ijzeren spoorweg van Amsterdam naar Utrecht, bepaaldelijk op het gedeelte tusschen Utrecht en Breukelen, een proefrid zal worden gehouden. De onderhanden zijnde werken langs de geheele lijn tus- schen Amsterdam en Utrecht naderen hunne voltooiing, zoodat men de opening van dat gedeelte des wegs tegen het einde des jaars als zeker mag stellen; zullende eerst- daags nog worden voorzien in de besteding van die werken en leverantien welke het in exploitatie brengen van den weg zal vorderen. De werken tusschen Utrecht en Arnhem worden mede met kracht voortgezet, en het is te voorzien dat tegen den aanstaanden zomer een aanzienlijk gedeelte van dien weg voor het publiek zal kunnen worden opgesteld.

Wat de onderneming van de hollandsche ijzeren spoor- weg-maatschappij betreft, dezer dagen schijnen de onderhandelingen met eenige eigenaars, die tot nog toe weigerachtig waren gebleven om hunne gronden voor de voltooiing van het gedeelte wegs van Voor- schoten tot 's Gravenhage af te staan, voordeelige uit- komsten voor de maatschappij te hebben opgeleverd. Eenige weinige eigenaars slechts blijven nog overig, die tot heden tot den verlangden minnelijken afstand niet zijn toegetreden. Het voorbeeld der eersten en de billijke aanbiedingen van de onderneming doen echter vermoeden, dat ook met hen weldra nopens dien af- stand zal kunnen worden overeengekomen, en het alge- meen zich spoedig in de voloinding van het aangevangen werk tot 's Gravenhage zal mogen verheugen.

— Dezer dagen heeft een der belgische bladen een brief uit Amsterdam medegedeeld, het bericht be- helzende dat de Regering aan den generaal Nahuys van Burgst eene schadevergoeding van f 50,000 had toegekend. Heden behelst het Journal de la Haye eene krachtige teregtwijzing deswege. Het beschuldigt den schrijver van opgemeld bericht, dat hij niet met ronde woorden heeft durven zeggen, welke de schade is die door genoemde som zou vergoed zijn, maar dat er, zonder zulks stellig uit te drukken, uit zijne woorden zou kunnen worden opgemaakt dat die som zoo veel als tot vertroosting had moeten strekken, op het oogen- blik dat de Regering den heer Merkus tot de waarig- heid van gouverneur-generaal van Nederlands Indië verhoef. »Noch, zegt het Journal de la Haye verder, heeft men eenige regeringsdaad trouweloozer in een valsch daglicht geplaatst. Zie hier de daadzaken, zoo- danig als die blijken uit de inlichtingen, welke wij hebben ingewonnen en waarvan wij de echtheid waar- borgen: In 1823 vaardigde de Gouverneur-Generaal van Nederlands Indië een besluit uit tegen het in pacht nemen van gronden, aan inlandsche Vorsten toebeho- rende. De generaal-majoor Nahuys, die, gelijk meer anderen, zoodanige gronden in pacht had, leed door genoemden maatregel van den Gouverneur-Generaal eene zoo blijkbare schade, dat men het allezins regvaardig oordeelde hem eene schadeloosstelling te verleenen. De oorlog, welke in 1825 op het eiland Java uitbrak, verhinderde de uitvoering der vroeger hieromtrent ge- maakte overeenkomst. Toen in 1830, de onderwerping van Diepo Negoro, deze overeenkomst uitvoerbaar was geworden, trof men nieuwe schikkingen; maar deze bepalingen gaven tot vertoogen van de zijde des gene- raals Nahuys aanleiding, die zich onder anderen be- klaagde dat men de beloften niet had nagekomen, welke de Javasche Regering hem vroeger had gedaan.

» Ten einde alle verdere vorderingen hieromtrent weg te nemen, werd in 1811 aan den generaal Nahuys van Burgst eene schadevergoeding van f 20,000 en een voorschot ten beloope van f 30,000 verleend. Deze laatste som moest worden terugbetaald door middel van waarden, welke de generaal op Java bezat, en

waarvan hij sedert afstand van de Regering gedaan heeft, zoodat het bedoelde voorschot thans niet meer is vereffend. Uit de aldus opgehelderde daadzaken blijkt, dat er geen betrekking toegenaamd bestaat tusschen de voldoening aan eene vordering welke van 1823 dagteekent en de verheffing tot de waardigheid van gouverneur-generaal in Nederlandsch Indië, welke eerst in 1840 was opengevallen. Dit verband was te mindere bestaandbaar, vermits de vereffening, waarvan hier zake is, bij koninklijk besluit van 10 April 1841 had plaats gehad, terwijl het besluit, hetwelk den Heer Merkus tot gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië benoemt, van de maand October 1842 is gedagteekend. Ten einde aan zijne togenachtige bewering, eenenschijn van waarheid te geven, heeft de lasteraar derhalve tijdstippen verward en is hij tot de ongerijmdheid gebracht om te zeggen dat de Regering eene schadeloosstelling zou hebben verleend voor eene beweerde teleurstelling, achtien maanden vóór dat die teleurstelling had kunnen worden ondervonden.

(Roll. Cour.)

— Een der oudste inwoners van Utrecht, de heer S. L. de Beer, is eergisteren aldaar overleden, op den leeftijd van honderd jaren, zeven maanden en drie dagen, nalatende vier kinderen, zeven en twintig kleinkinderen en zeventien achterkleinkinderen. Het op het laatst zijne levens was hij in het volle bezit van zijne verstandelijke en lichamelijke vermogens, en genoot, tot kort voor zijn afsterven, eene gezondheid, welke hem nog een aantal jaren scheen te voorspellen.

— Men schrijft uit Franeker, den 30 Augustus, » Heden is alhier aangekomen de heer Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, ten einde, volgens machtiging van den Minister van Binnenlandsche Zaken, uit handen van de Heeren curatoren van het voormalig Rijks-atheneum over te nemen al de gebouwen, boeken, instrumenten, meubelen, archiven en al hetgene verder tot deze vroegere instelling van hooger onderwijs behoort heeft. Men spreekt er van, dat de bloemen en planten van den hofhuis eertlang publiek zullen verkocht worden, als mede, dat den heer Staatsraad Gouverneur zou zijn opgedragen omtrent de bestemming van het materieel eene voordragt te doen.

Mengelwerk.

Een Jesuit tegenover zijn Bespouter.

Onstreeks den 11 der maand Augustus reisde ik op de Rhône, in de stoomboot, welke van Lion naar Avignon vaart. Het werd middag; men zette zich vrolijk aan tafel, en weldra werd het gesprek levendig. Het hoogste woord werd bijna voortdurend gevoerd, door een vurig en geestig jong mensch, die ongelukkig het stof der school naar welken had afgeschud, en met een sanstentijken doot universiteits overtuiging voorzien was. De Heeren Michelet en Quinet waren, volgens hem, de grootste mannen van ons tijdstip; zij hadden het vaderland gered, dit was zijbaat als de zón; hij was niet te vreden kunnen lof te verkondigen, hij begon ons aanstonds al de bladanden voor te lezen, die hem het meeste hatelijk tegen de Jesuiten voorkwamen, welke hij, als wezenlijke monsters, aan de verlokking prijs gaf. Bijna allen stemden met hem in, en hoe zou men niet iemand in gevoel verschillen, die op zulken vasten, verzekeren en zeguyeren toon spreekt.

Nogthans zijn natuur, die onstreeks 45 jaren oud, sterk gebouwd, schijnbaar een helg, een zedig en waardig man was, behoorde onder het getal der weinigen, die zagen. Na eenigen tijd sprak hij den vurigen redenaar aan, en zeide hem met eene bevallige goedaardigheid: » *Mynheer, ik ben Jesuit.* (Alle oogen keerden zich naar hem!) Ik » ben het sinds 23 jaren; en indien er iets waar » was van hetgene u daar zoo even hebt voorge » lezen, zoude ik nu niet onder de Jesuiten niet » gebleven zijn, of zoude ik hen nu nog dadelijk » verlaten. (De verbazing verdubbelt in het gezelschap.) Uw hoerje behelst slechts lasteringen.

*) Deze beide professoren der Universiteit te Parijs, zijn ten naasten bij, wat de Kerkhede van Amsterdam is: Lasteraars der Jesuiten.

Indien de Universiteit hare handlangers zoo doet spreken, dan is het omdat Frankrijk begint te walgen van het universitaire monopolie, omdat het zelve met de vrijheid van onderwijs, ook eene schadelijke opvoeding vraagt, en omdat het wel mogelijk zoude kunnen zijn, dat in dit geval de » deelen voor anderen daartoe gekozen werden, » zoodat zelfs reeds geschiedt door talrijke families, » die kleine kinderen naar de collegien van Fryburg » en Brugette naar elders zonden. De uitgestrekte » gebouwen van deze collegien zijn niet in staat » het groot getal studenten te bevatten, die van » alle zijden zaankomen. Dan, dit vraag- » punt is, wat de universiteit aangaat, een » vraagpunt van geld en eigenliefde, en niets anders. Daarenboven, mijne heeren, er is niets zoo » algemeen, als de Jesuiten te zien belasteren door » menschen, die hen niet kennen, en ik geloof, dat gij » van dit getal zijt. Ik ben welligt de eerste Jesuit, » allen gij gezien hebt.

En iedereen begon te lagchen, en de waarheid valt zijn gezegde te erkennen, zelfs de oudsten van het gezelschap.

Om den schijn niet te hebben, dat hij verslagen was, wilde toch onze jongeling den Jesuit doen bekenen dat er in zijne orde wereldlijke rustverstoorders en zamenzweeters bestonden. En om dit goed te maken, haalde hij nitreksels van dagbladen aan. Voorerst zeide de Jesuit, indien er zulke mannen in de societeit van Jesus waren, zouden zij er weldra uit gebannen worden; daarenboven, indien men zooveel keistenen in den Rhône wierp, als er tegens in de dagbladen staan, zoude de stoomboot, welke nu zoo snel de wateren door klieft, zich weldra tegen die steenen verbrijzelen. De spotters schaalden zich aan de zijde van den Jesuit. Men vroeg hem duizendmaal verschooning, men betoonde allerlei beleefdheden, en van alle zijden der tafel werden vragen tot hem gerigt.

Men vernam alsdan, dat hij pater de Smet, Belgisch Jesuit en missionaris bij de *Plat-hoofden* was, en dat hij het Evangelie sinds twee jaren aan dezen zwerfenden stam verkondigde. Wij besloten weldra uit zijn raaf verhaal, dat hij in de rotsachtige berg en de hoerlijke resultaten erlangde, welke het wijsgeurig Europa in de republiek van Paraguay erkend heeft. Hij deelde ons de belangrijkste bijzonderheden mede over de wilden van Noord-Amerika, en over de uitgestrekte werkzaamheden, welke Katholijke priesters, daar tot beschaving dezer volken, ondernomen hebben. De ongekuustelde toon van openhartigheid en waarheid, waarmede hij sprak, verwierven de hoogste aandacht en eerbied van het geheel gezelschap. Michelet en Quinet werden voor scheurpapier in den zak gestoken.

De missionaris had gesproken over een geheel costuum van eenen wilden vorst, hetwelk hij, ten geschenke voor den generaal zijner orde, met zich naar Rome voerde. Men wenschte vurig hetzelfde te zien; en aanstonds liet de kapitein het reiskoffer van den pater binnen brengen. De kleeding was uitstekend wonderbaar; en, in alle mijne reizen, heb ik nooit iets gezien, dat in zijne soort zoo schoon was. Het costuum had toebehoord aan het opperhoofd der *Zwart-voters*, die door de *Plat-hoofden*, gedood was. Deze hadden hetzelfde aan hunnen missionaris opgedragen. Middeleerwijl de Jesuit zich haastte de levendige nieuwsgierigheid der vergadering te bevredigen, teekende een behendig schilder zijn portret kunstig af, om hetzelfde als eene kostbare gedenktis te bewaren.

De tijd was voortbijgegaan, met de vlugt van een droom. Men bereikte de haven; en men verwijderde zich ongaarne van een zoo bejuimelijk mensch. Nooit heb ik zulk een aandoenlijk afscheid bijgewoond. Wij verlieten eenen vriend, eenen vader, eenen mensch van God.

Men mag het betwijfelen of de Heeren Michelet en Quinet zulke gevoelens zouden hebben ingeboezemd.

(Univers.)

VERZOEKSCHAFT aan de Staten-Generaal betrekkelijk het ontwerp van wet, om te voorzien in hetgene, gedurende de jaren 1844 en 1845, aan 's Rijks kas zal ontbreken, om in de behoeften te voorzien.

Edel Mogende Heeren!

De ondergeteekende Grondeigenaar, wonende op den huize *Wiesch*, provincie Gelderland, maakt gebruik van het regt, hem bij art. 161 der Grondwet toegekend, om verbiedig aan U Edelmoogden zijne bezwaren voor te dragen, welke zouden ontstaan, door eene onverhoopde aanneming van het wets-ontwerp, dat in de zitting van 14 Aug. jl. bij U Edelmoogden is ingekomen, ter voorziening in hetgene gedurende de jaren 1844 en 1845 aan 's Rijks kas zal ontbreken, om in de behoeften te voorzien.

Volgens dat ontwerp toch wordt in de eerste plaats voorgedragen: » eene belasting van vijf ten honderd » van de opbrengst der vaste goederen binnen het Rijk; » te rekenen naar de kadastrale huurwaarde, na aftrek » der grondlasten.

« Men stelt voor, de belasting van de vaste goederen, » te heffen bij wijze van opcenten op de grondbe- » lasting, ten bedrage van ongeveer 19, en wel met » inbegrip van de 16 tot nog toe geheven wordende, » ten bedrage van 35 opcenten, met vrijdom echter » voor vaste goederen, toebehoorende aan armbestu- » ren, godshuizen of openbare besturen van liefdadig- » heid.

De ondergeteekende zich bij dit gediende van het wets-ontwerp zeer benadeeld achtende, heemt met dezen de vrijheid zijne bezwaren U Edelmoogden voor te dragen, daar hij vermeent te kunnen antwoorden:

1o. Dat de belasting der vaste goederen de onregtvaardigste maatregel is, welke men immer had kunnen bedenken; en

2o. Dat het geheele wets-ontwerp lijnrecht tegen de Grondwet indruischt.

Wat dan in de eerste plaats des adressaats bezwaren tegen de vermeerdering der grondlasten, en de daaruit voortvloeiende onregtvaardigheid betreft, vermeent hij, als algemeen erkende daadzaak op den voorgrond te mogen stellen, dat de provincien Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel geheel en al het slagtoffer zijn geworden van de invoering des kadastrers, en dat speciaal de zandgronden in die provincien, welke ruim drie vierden der oppervlakte bestaan, daarbij op eene ongelooflijke wijze zijn benadeeld! Indien U Edelmoogden toch de retroacta in aanmerking gelieft te nemen, dan zal daaruit voortvloeijen, dat in der tijd aan U Edelmoogdens vergadering voor de invoering van het kadaster stukken zijn ingediend, blijkens welke Holland, Vriesland en hoewel schijnbaar uithoofde van versceende plassen) ook Utrecht in de betaling der grondlasten, met bepaalde sommen, moesten ontheven worden, terwijl de andere provincien mede met bepaalde sommen behoorden vermeerderd te worden, en op welken grond? alleen om reden eener hersenschimmige evenredigheid, onder anderen daaruit zullende voortvloeijen, dat de heidevelden in den ouden omslag der verponding of der grondlasten, niet waren opgenomen. En nu durft men gerust vragen, Edelmoogde Heeren! berust deze geheele invoering van het kadaster, niet op valsche grondslagen? Vooreerst toch was elke berekening van bepaalde sommen, waarmede de eene provincie werd ontlast en de andere bezwaard, geheel uit de lucht gegrepen; want voor dat de kantonnale vergaderingen gehouden waren, hetgeen eerst lang naderhand plaats greep, waren de resultaten der kadastrale begrooingen geheel onzeker! maar... het doel werd bereikt; het kadaster werd bij meerderheid van stemmen der volksvertegenwoordiging ingevoerd, naar evenredigheid voor elke provincie van de globaal bepaalde som; zie daar de eerste oorzaak waarom vooral Noord-Brabant en vervolgens ook Gelderland en Overijssel oneindig meer moeten betalen in de grondlasten; als men de verhouding van wezenlijk inkomen met de getaxeerde waarde, in die gewesten en in de overige gewesten vergelijkt; en wat de omstandigheid betrof, dat niet alle heidevelden en woeste gronden in de oude verponding waren opgenomen, kan men niet rede vragen: was het billijk dezelve voetstoots als belastbaar inkomen aan te merken? en was — daar een wezenlijk geldelijk inkomen der heidevelden op zich zelf ondenkbaar was — de daarstelling der belasting, afgezonderd van het bouwland, niet *bis in idem*? daar toch op bouwlanden in zandstreken, wanneer dezelve, maar eenigzins van de dorpen afgelegd zijn, volstrekt

niets geteeld kan worden, indien de heide of woeste gronden de westwinding niet bevorderen.

Na hiermede de redenen oppervlakkig te hebben aangestipt, welke de invoering van het kadastraal vermoegensregister vooral op de zandgronden, en hooftengemeen bezwaard heeft gemaakt, zal de adressant nog twee omstandigheden vermelden, welke de voormelde overbelasting schier ondragelijk hebben gemaakt, voorts de noodzaak te betonen, dat de kadastrale begroting, die nu in de meeste gewesten is aangenomen, op de zandgronden in de provincie Noord-Brabant, Gelderland en Overijsel, door de kadastrale werkers kan meer ongetoelig gemaakt worden, dan in de andere gewesten, en dat de kadastrale begroting, die nu in de meeste gewesten is aangenomen, op de zandgronden in de provincie Noord-Brabant, Gelderland en Overijsel, door de kadastrale werkers kan meer ongetoelig gemaakt worden, dan in de andere gewesten.

De belasting op het personeel werkt al wederom veel bezwaar in de landprovincie Noord-Brabant, en die, waar de handel, hooftzaak is, hetgeen die zaken in de gadering van U. Edel. Mogenden vrolijkend als raan getoond, en als zulks ook met de maard der zaak voortvlogt, door de paarde, mannelijke diensthouders, tuinen, en, welke, maar, gang, der, omstandigheden, dat of niet voorwerpen van welke kunnen genoemd worden, en hogezegde belasting, ook, door, ter, gevolge, tot dusverre in meergemelde provincien, bijzonder drukken was, zod, at, dit, nog, aanmerklijk, sergerd, door de, in, dit, jaar, plaats, gehad, hebbende, wijzigingen, in de belasting, op, het, personeel, daar, onder, anderen, de, betelike, bepalingen, omtrent, haardsteden, en, schoorsteenen, al, werd, in, het, voordeel, der, steden, op, ten, nadeel, der, landprovincien, zijn, uitgedacht.

Wat toch is het doel der belasting? Het verkrijgen van vijf tot honderd der landelijke huurwaarde? Maar dat nu bosschen, woeste gronden, heidevelden, ja zelfs openbare wegen, door de kadastrale begrotingen, bij actie, tot een belastbaar inkomen zijn opgevoerd, zoo zoude de nieuw voorgestelde maatregel niet alleen wezenlijk inkomen trekken, maar dikwerf ten vijf of zes dubbeld montant, als dat van wezenlijke huurwaarde of jaarlijksch inkomen vorderen, vooral daar, waar, zoo, als, in, opgemelde, gewesten, veelal, het, geval, is, dat, de, bouw, en, weilanden, slechts, in, verhouding, een, gering, gedeelte, der, oppervlakte, bestaan, het, spreekt, van, zelf, dat, hiermede, de, oppervlakte, van, het, platte, land, en, niet, de, omgevingen, van, steden, of, straatwegen, bedoeld, worden, ter,wijl, daarenboven, de, basis, van, de, kadastrale, begroting, dubbel, dien, landbouwer, bezwaard, wiens, land, met, hypotheek, bezwaard, of, tresplicgtig, is. En, nu, dit, een, en, ander, aan, de, overweging, van, U. Edel. Mogenden, te, hebben, aanbevolen, durft, de, adressant, geen, dat, vragen, of, het, wel, te, veel, gezegd, was, toen, hij, in, de

eerste plaats beweerde te kunnen aanloopen, dat de nieuwe belasting der vaste goederen de onregtvaardigste maatregel was, welke men immer had kunnen bedenken? Gelukkig echter voor den adressant, alsmede voor dijnende, zoo, groote, als, alle, grondelgenoten, welke, ten, gevolge, der, geaardheid, hunner, bezittingen, in, het, zeldzame, geval, verkoren, een, geheel, onbetreffelijk, gebied, gezegd, het, geheele, wetsontwerp, door, U. Edel. Mogenden, niet, luiders, dan, te, worden, verhoord, maar, dan, het, gelve, tegen, de, grondwet, anderszins, het, welk, dat, adressant, op, zich, genomen, heeft, in, de, tweede, plaats, te, bevoegen.

Art. 84 der Grondwet, betrekkelijk de door de leden af te leggen eed, bepaalt onder anderen in het formulier: « Ik zweer (beloof) dat ik de Grondwet der Nederlanden zal onderhouden en handhaven, en dat ik bij geen gelegenheid en onder geen voorwendsel, hoe ook genaamd, daarvan zal afwijken, of toestemmen dat daarvan afgeweken wordt.»

Terwijl vervolgens art. 198 der Grondwet bepaalt: « Geene privilegien kunnen in het stuk van belastingen worden verleend.» Het is het verband dier beide artikelen, Edel. Mogende Heeren! waarop de adressant zijn gevoelens de onaannemelijkheid van het onderhavige wetsontwerp, grondvest. Het eerste toeh der genoemde artikelen, is voor geen verschillende uitlegging vatbaar, en wat art. 198 betreft, zoo is hetzelfde, naar des adressants bedunkens, even duidlijk.

Wat toch kan door privilegien, in het stuk van belasting bedoeld worden? In dit bepaalden zin stellig elke uitzondering, hoe ook genaamd, van het geheel anderen belasting te betalen, dan de anderen, ook, gewone, vrijstellingen, voor, geringe, geldswaarde, uit, welke, kunnen, komen; — doch, toegevoegd, zelfs, wat, om, wegens, geringe, waarde, of, bepaling, zeker, kunnen, loopen, geen, verhoeden, privilegie, in, den, ruimsten, zin, des, woords, daarstelt, omdat, dezelve, niet, in, het, voordeel, van, bepaalde, personen, of, van, bepaalde, vaste, goederen, is, daar, gesteld, dan, toch, is, elke, bepaling, van, maatschappelijke, standen, of, van, deze, of, geene, bestemmingen, der, goederen, een, privilegie, aan, die, standen, of, aan, die, bestemmingen, toegekent, en, is, dit, juist, dan, durft, men, als, stellig, ongeoorloofd, aanmerken, de, uitzondering, van, de, belasting, en, kan, dus, ook, onmogelijk, met, art. 198, der, grondwet, overeengebracht, worden.

Het was voor weinige jaren onder het gebied der Ottomanische Porto nog gebruikelijk, dat men aan sommige Raja's bij voorkeur eenige bepaalde sommen liet afpersen, wanneer die sommen voor de verspillingen van dezen of genen Pacha vereischt werden; maar dat dergelijke betalingen in de negentiende eeuw, en in een zich constitutioneel noemend land van Europa, van eenige bepaalde standen in de maatschappij worden geëischt, daarvan bestaat, zoo men verneemt, geen voorbeeld; en waarin toch verscheelt een belasting op sommige binnenlandsche renten met vrijlating van anderen, met het voormelde Ottomanische gebruik? Montesquieu zeide reeds in zijn: « Esprit des loix, qu'une mauvaise constitution est le pire de tous les gouvernements; » doch van U. Edel. Mogenden durft de adressant niet vertrouwen hopen, dat het gezegde van Montesquieu voortaan niet in Nederland van toepassing moge wezen.

Welk doende enz. Wiscu, 26 Augustus 1843. U. Edel. Mogenden zeer gehoorzame en onderdanige Dienaar, (Was get.) Bon VAN NAGEL-WISCH.

Getrouwd J. W. LAANE van Steenberg, en A. C. J. S. HUBERT. 's Bosch, 5 September 1843. Eenige Kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van kind welgestudeerde DOCHTER, A. M. B. H. E. R. M. A. N. S. geliefde Echtgenoot van J. H. R. VAN ROER. Grafe, 10 September 1843.

HET KANTOOR EN MAGAZIJN in Kousen, Garens, enz. VAN GEBROEDERS CRAMER, in de Drie Koningenstraat No. 364. Amsterdam.

SCHOONBERWIJZER op het Roomsche Katholijke Weeshuis binnen Nymegen, wordt gewaagd. SCHODLONDERWIJZER van den 2. of 3. Rang, ongehuwd, van de Katholijke Godsdienst, en van goede afschriften voorzien, om zich voor den 1. October 1843 met franco Brieven te adresseren, aan den ondergeteekende amanuensis der beide Weeshuizen binnen Nymegen. W. I. KOPP. Nymegen, 6 September 1843.

UIT DE HAND TE KOOP. Eene schoone, groote en wel-doortimmerde HEEREN-WIJZINGE, bevattende onderwecheldene BENEDEVEN en BOVENKAMERS, van eenen van alle geriefelikheden en KEETS, met eenen STALLING, en eenen SCHUUR, ACHTERHUIS, WASCHHUIS, ACHTERPLAATS, en een aangenamen TUIN, beplant met een aantal uitgezochte vruchtboomen, staande en gelegen op den gezelligsten stand in het Dorp Eten, twee uren van Breda, regt tegen over het Logement de Zwaa'n en, tot primo Mei, staande, in 't uur bij den Heer DE VOLEN, Secretaris der Gemeente. Hierbij behoort tevens ook een fraaie en zeer wel in de gewijde HEEREN-WONING, staande ANNEKEX de bovengenoemde WIJZINGE en, thans onverhuurd. Te bevragen bij den Heer J. G. J. VAN ERBIECK te Eten, Brieven Franco.

HANOVERS ZINKEN-SNIJF. van de F. R. V. E. N. is. L. E. O. N. te 's HAGE. Deze zoo zeer alom gezocht wordende Snuif, van een aangename geur, waarvan de bestanddeelen, zoo bij het Ministerie van Binnenlandsche zaken, als bij de Provinciale Geneeskundige Commissie te 's Hage, bekend zijn en welke Snuif daarenboven door de bevoegde Autoriteit te Kleef is onderzocht, en goedgekeurd, overtreft zoo verre het doel van alle andere Snuiven, namelijk de OPLOSSING VAN VERSWOPPINGEN IN MET HOOFD, dat dezelve niet regt tot dagelijkschen algemeen gebruik, kan worden aanbevolen. Gemelde Snuif is thans, behalve bij de Vervaardigers te 's Hage, bij hnnne Correspondenten in de voornaamste Steden van ons Land, à 40 cents in een pakje van 1 Ned. Ons, à 20 cents in een pakje van een half Ned. Ons, en in vele Winkels ook bij het Lood, verkrijgbaar gesteld, als zijnde voor NOORD-BRABAND: 's Bosch, de Heeren B. Lion en Zonen, boekhandelaars; te Bergen op Zoom J. C. Verhouteren, boekhandelaars; Breda, de Wed. H. van Doorn; Geertruidenberg, G. C. Hooft; Gemert, J. Haged Heusden, L. Veerman; Liempde, B. van de Sande; Oss, J. J. de Louw; Tilburg, A. van der Voort; Waalwijk, J. van der Lee; en Zevenbergen, J. van Steen. Voor GELDERLAND: Arnhem, A. G. Klaasen; Bommel, J. H. Mysberg; Doesburg, D. en H. Wimerink; Harderwijk, Vitenhage; Kuilenburg, W. Hudius; Nijmegen, de Wed. Herijger; Nijkerk, A. van der Flier Aar; Rheenen, van Ingen; Wageningen, H. Meyer; alle handelaars in Tabak en Snuif; Thiel, C. Campagne; en Zutphen, J. C. Oeffeman, boekhandelaar. Ter voorkoming van alle misleiding, worden de gebrukers dezer Snuif verzocht, zoo op het adres van de Vervaardigers op ieder pakje te lezen, als op dat der Correspondenten; te letten, daar gemelde Snuif wordt nagemaakt, in pakjes van genoegzaam denzelfden vorm gestlagen, en met dezelfde kleur van papier omplakt.